

Estetické vnímání přírody

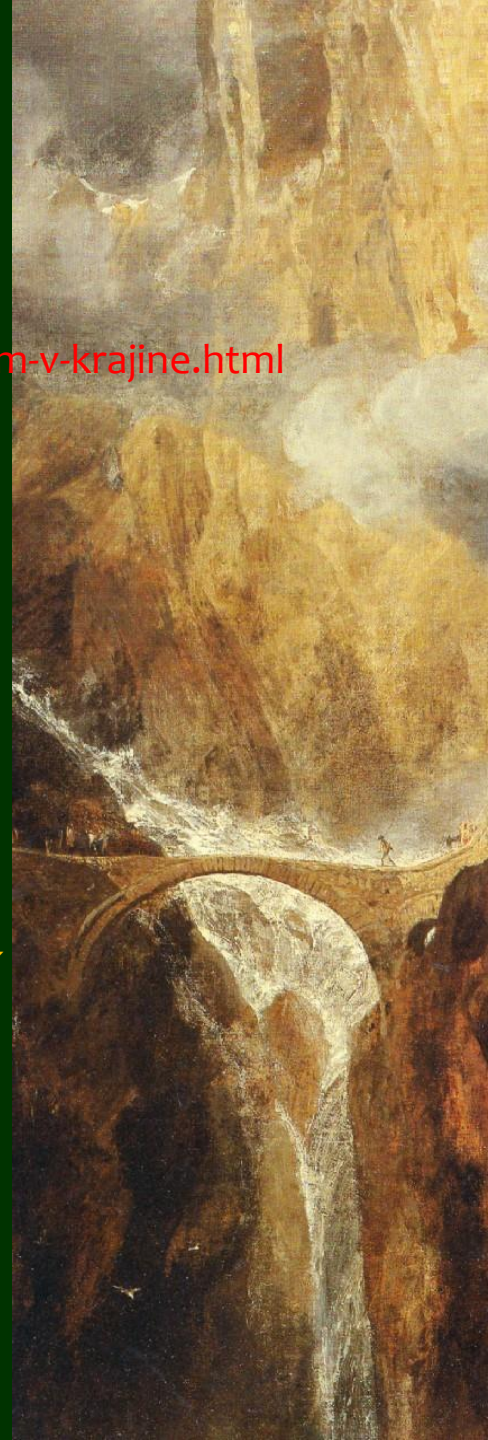
Přednášející: K. Stibral, FSS MU, LS 2021

Obdobnou přednášku najdete nahranou
na stránkách CTS UK a AV ČR (1. 3. 2018):

<http://www.cts.cuni.cz/ctvrtecni-seminare/Karel-Stibral-Romantikem-v-krajine.html>

Upozornění: Prezentace slouží pouze k základní orientaci v tématech a pojmech probíraných na hodině, nemůže a nemá sloužit jako kompletní podklad pro domácí přípravu na zkoušku. Oproti prezentaci v hodině v reálném čase neobsahují pdf-prezentace zdaleka všechny promítané slidy. Prezentace naopak může obsahovat i další informace.

**Konec 18. a 1. polovina 19. století:
romantismus x klasicismus**

Friedrich: Poutník nad mořem mlh, kol. 1818

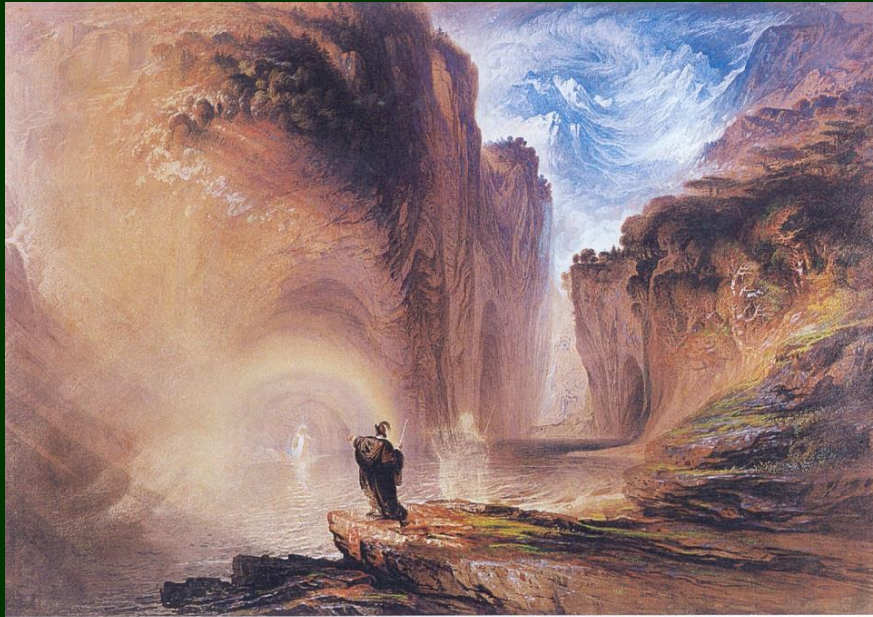
Schallhas: Arkadská krajina, 1796

Caspar David Friedrich: Kříž v lese, kol. 1812

Karl Friedrich Schinkel:
Středověké město u vody, 1813

John Martin: Manfred a alpská čarodějnice, 1837
John Constable: Stonehenge, 1835

Zrod industriální krajiny

Thomas Pether: *View from Kersal Moor towards Manchester*, kolem r. 1820

William Wyld: *Manchester from Kersal Moor*, 1857

Nachtseiten

Carl Blechen: Rozbouřené moře s majákem

Carl Gustav Carus:
Hrad v měsíčním svitu

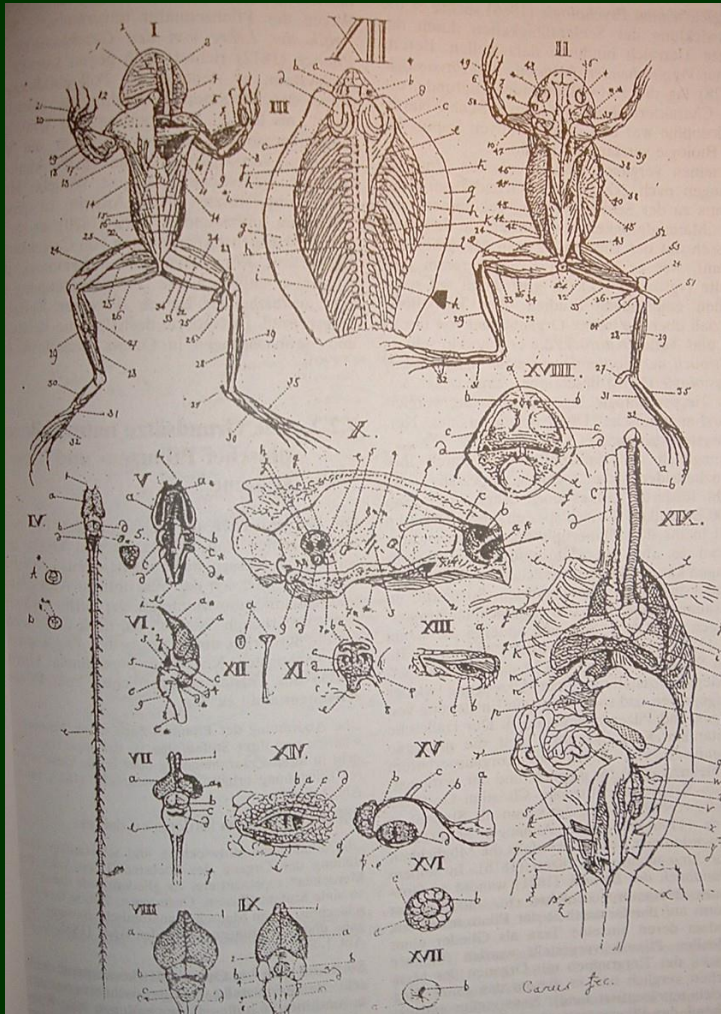

Francisco de Goya:
Saturn požírající své děti, 1819-1823

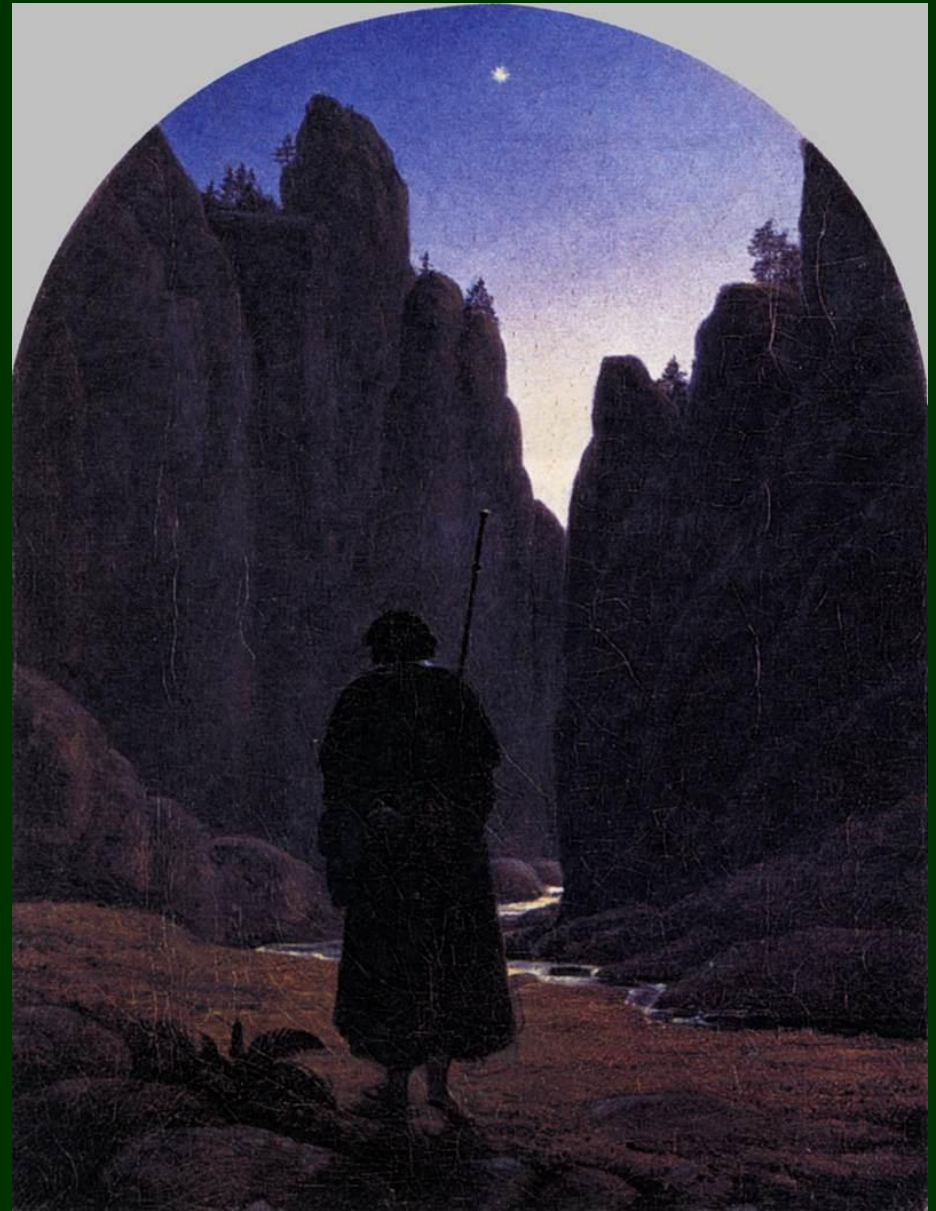

Joseph Mallord William Turner: Hannibal a jeho armáda překračují Alpy, 1811-2

Romantická věda: Naturfilosofie

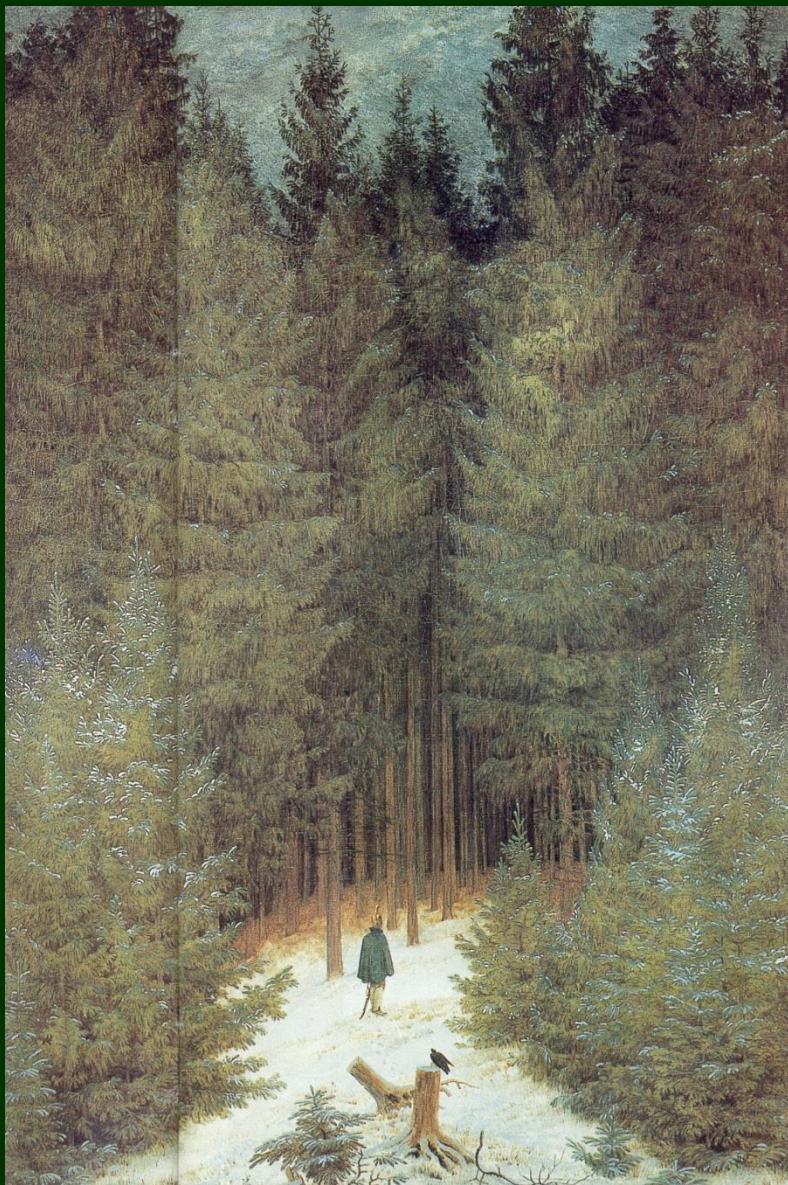

Carl Gustav Carus: žába

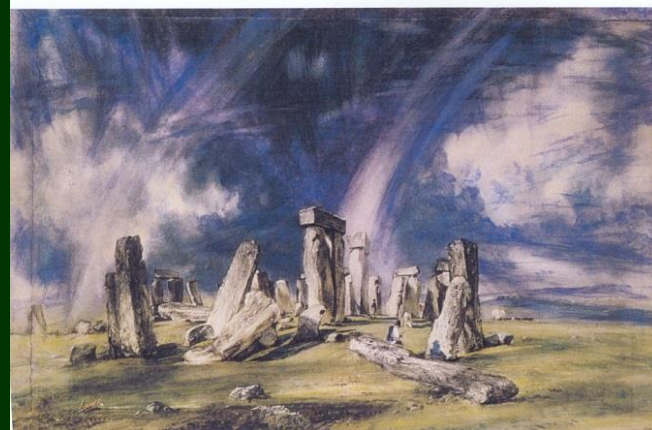

Carus: Poutník ve skalnatém údolí

Národní aspekty krajiny

Friedrich: Chasseur v lese, 1813

John Martin: Manfred
John Constable: Stonehenge, 1835

Turistika

Robert Krummer: Dva poutníci (Elbfelsenlandschaft)

Dillis: pruský královský pár na skalách, poč. 19. stol.

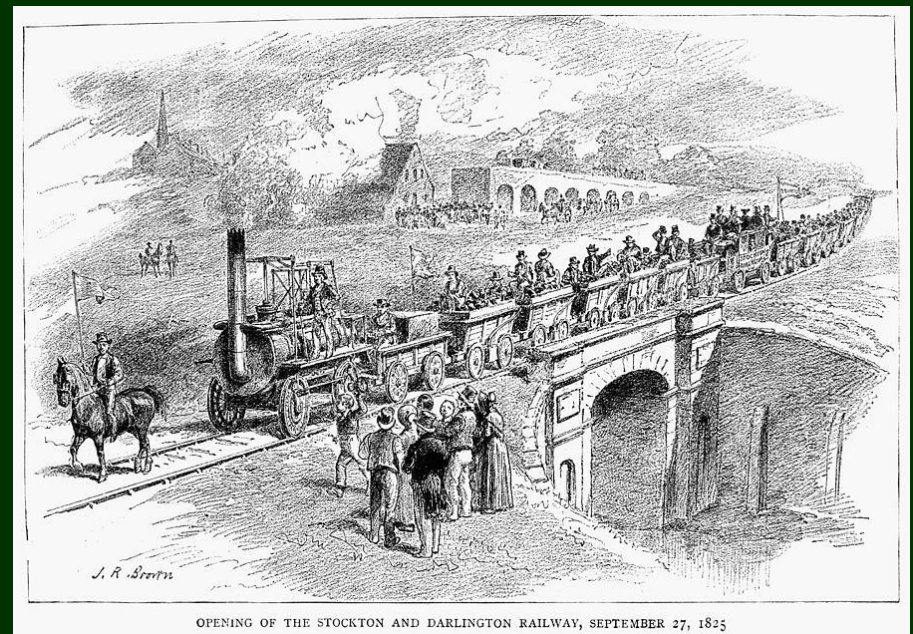
Romantická ochrana přírody - první půle 19. stol.

- Vlastní romantismus:
1790 - cca 1840
- romantická etapa v ochraně přírody: cca
do cca 1880
- Územní a druhová ochrana na základě
emocionální reakce, ochrana přírody
jako památky na „staré“ časy
- Uvědomování si hodnoty přírody pro
člověka
- Hodnota přírody nezasažené člověkem
– divočina
- Příroda/krajina jako součást lidské
kultury a národa

Caspar David Friedrich: *Poutník nad mořem mlh*

První snahy o ochranu – emocionální důvody
malíř C. D. Friedrich, vykoupení vrb
básník Wordsworth – Lake District

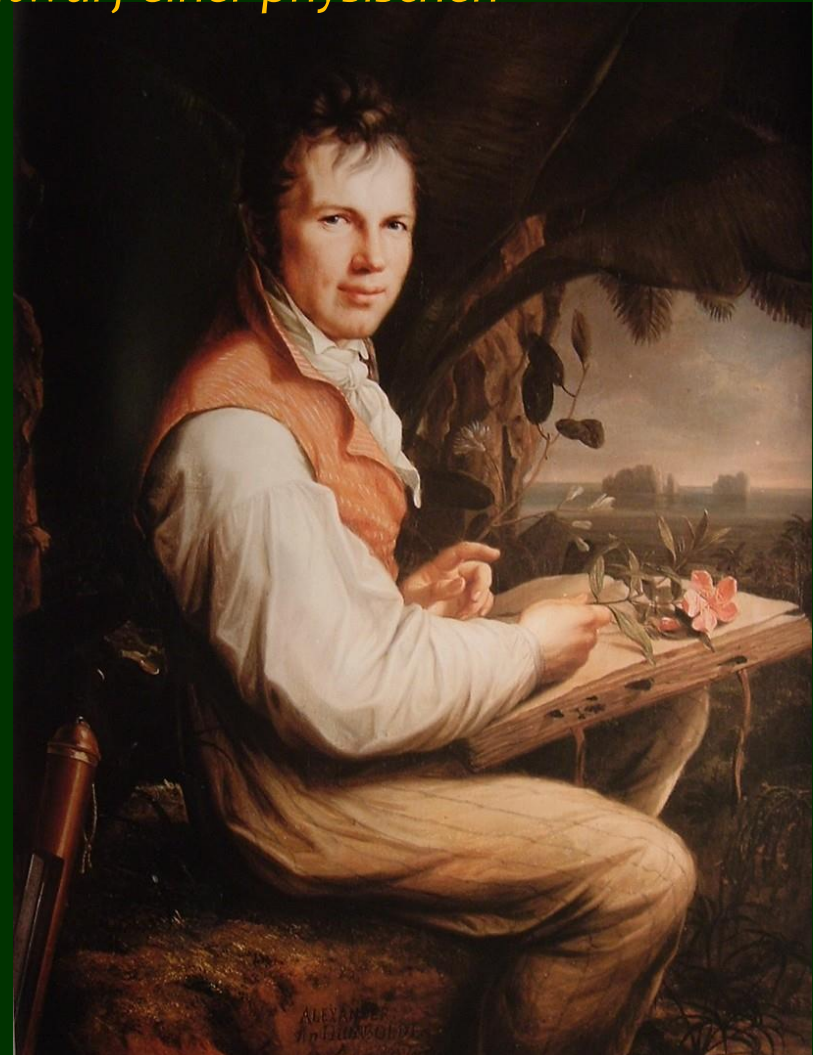
OPENING OF THE STOCKTON AND DARLINGTON RAILWAY, SEPTEMBER 27, 1825

Alexandr von Humboldt (1769-1859)

- *Relation historique du Voyage aux régions équinoxiales du Nouveau Continent [...]* Paris 1814, 1819 und 1825
- *Kosmos* (1845-52, resp. 1862) *Kosmos. Entwurf einer physischen Weltbeschreibung*, I., II.díl.

Humboldt s Bonplandem pod Chimborazem

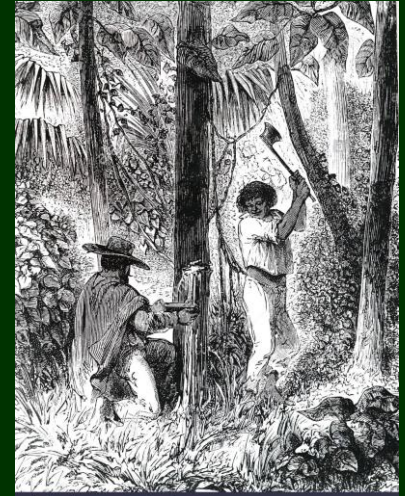
A. von Humboldt:

- 1814/19 pojem přírodní památka
- Monuments de la natur*
- Výzva k ochraně tropických pralesů

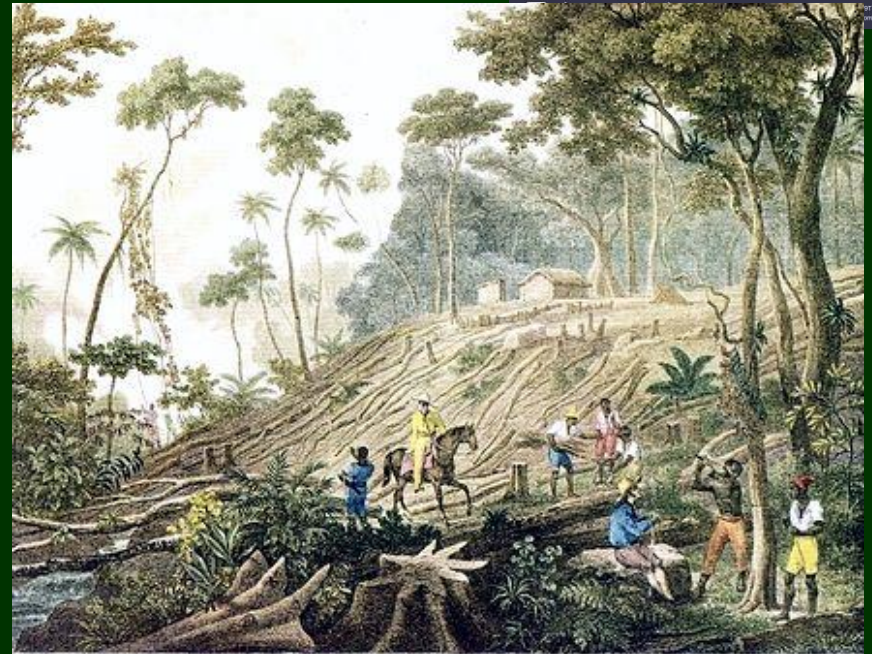
A. von Humboldt:

- Příroda jako komplexní systém, síť vztahů
- Uvědomění si dynamiky společenstev
- Uvědomění si vztahu *biodiverzity* a geografických faktorů
- Uvědomění si problému introdukovaných druhů
- Kritika kolonializmu
- příroda jako zdroj poznání i krásy

Tropické deštné lesy:

- Význam pro vodní režim
- Eroze – střídání sucha a záplav
- Význam pro (místní) klima

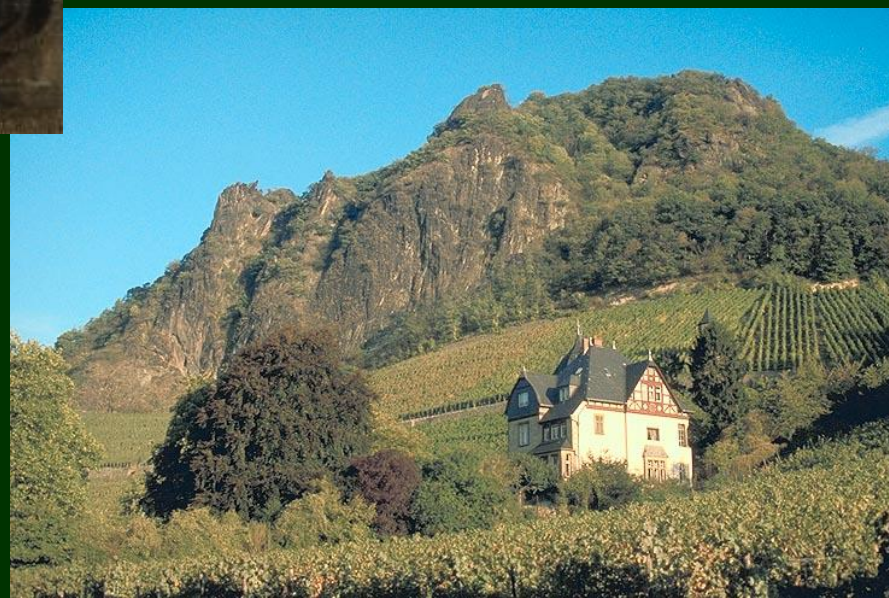
První územní ochrana přírody

J. W. M. Turner:
Drachenfels od Rýna, 1817

1836 – první rezervace

Drachenfels (Dračí skála) vyhlášená za pruského krále Wilhelma III. Jako ochrana před těžbou

Kombinace ochrany památky a přírodního dědictví

Žofínský prales (a Hojná voda), zal. 1838 Georgem Augustem Buqoyem

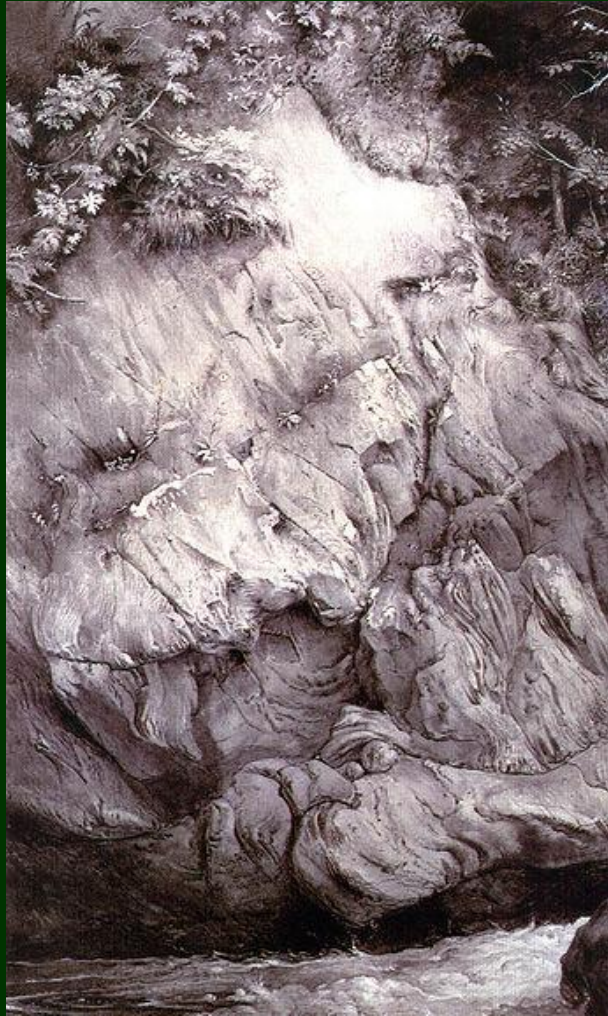

... pokračování „romantismu“ v průběhu 19. století...

John Ruskin

Propojení romantických estetických idejí postoje k přírodě (velehory + tradičně obhospodařovaná krajina) s ekonomicko-spoločenskou kritikou

Ruskin: Study of Gneiss Rock, Glenfinlass, 1853

Millais: John Ruskin

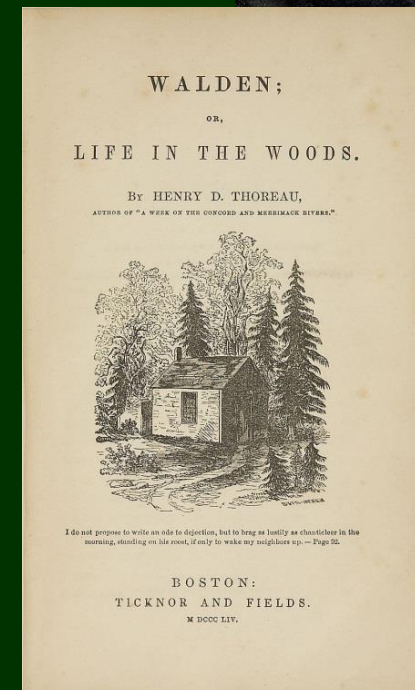
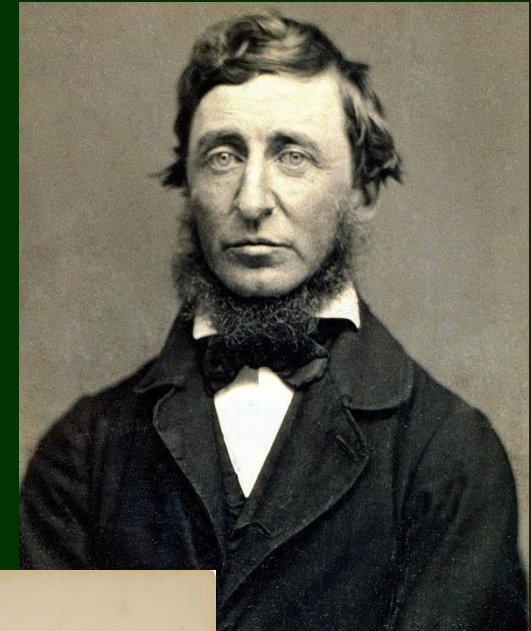
Henry David Thoreau (1817-1862)

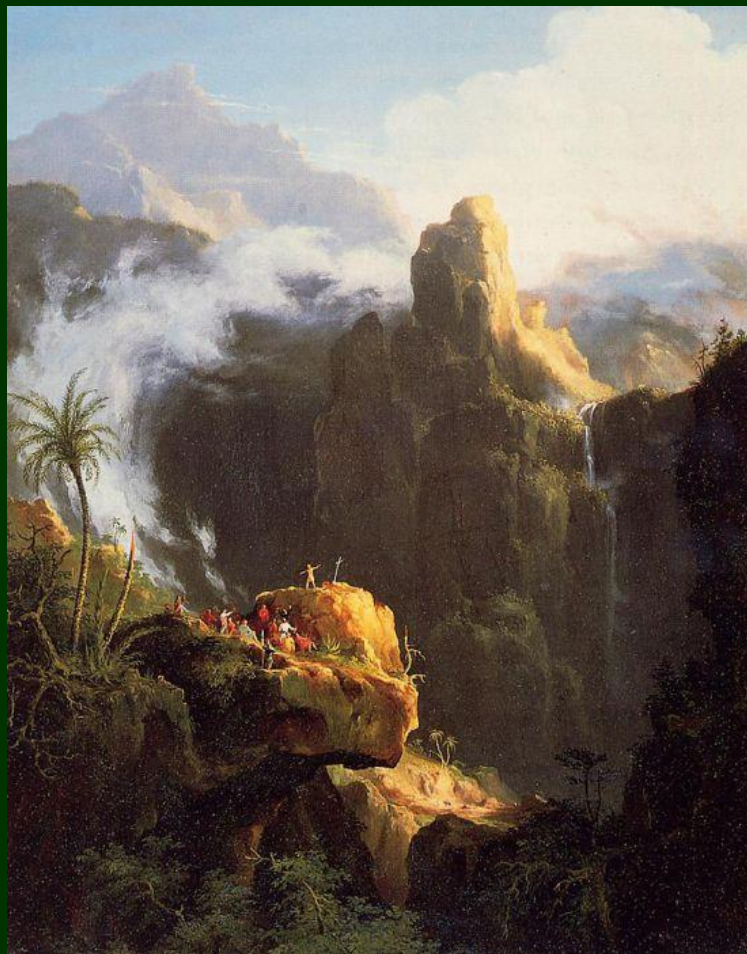
Občanská neposlušnost, 1849

Walden, 1854

Chůze, 1862

Propojení romantických estetických idejí postoje k přírodě (divočina!) se společenskou kritikou, snaha po změně životního způsobu - dobrovolná skromnost

Děkuji za pozornost